

# WIADOMOŚCI BANKOWE

## Wymiana świadectw i kwitów tymczasowych na obligacje 5% państwowej pożyczki długo- i krótkoterminowej z r. 1920.

W wielu Oddziałach zgłaszają się klienci z świadectwami tymczasowymi i kwitami subskrypcyjnymi, wydanymi w okresie skutecznienia zapisów na 5% państwową pożyczkę długo- i krótkoterminową z r. 1920 z żądaniem wydania im oryginalnych obligacji tych pożyczek.

Ponieważ wymianę skutecznia zasadniczo tylko Urząd Pożyczek Państwowych przy Ministerstwie Skarbu, a tok postępowania jest inny przy przedstawianiu przez klientów **świadectw tymczasowych** (wykonanych kolorami sposobem graficznym), a inny przy przedstawianiu **kwitów subskrypcyjnych** (wydawanych tylko przez Oddziały w b. dzielnicy pruskiej) podaje się poniżej wskazówki, jak należy postępować w takich wypadkach w celu prawidłowego załatwienia zlecenia.

**Świadectwa tymczasowe** wymienia na obligacje wyłącznie Urząd Pożyczek Państwowych Ministerstwa Skarbu, dokąd należy kierować zgłaszających się klientów.

Odnosnie do kwitów subskrypcyjnych (wydawanych tylko w b. dzielnicy pruskiej przez same Oddziały) winien właściwy Oddział sam zbadać ich autentyczność i po umieszczeniu na odwrocie potwierdzenia odbioru przez klienta przechować w tymczasowych depozytach, do Urzędu Pożyczek Państwowych zaś zwrócić się wprost od siebie z żądaniem nadesłania Oddziałowi odpowiedniej ilości oryginalnych obligacji. Nadesłane obligacje mają Oddziały wydać klientowi, wyjąć z tymczasowego depozytu kwit subskrypcyjny, odnotować na nim datę wydania obligacji i przechować w aktach. Gdyby klient wzbraniał się umieścić na kwicie potwierdzenia odbioru przed otrzymaniem obligacji, należy mimo to postąpić w myśl wyżej podanych wskazówek i zażądać od klienta potwierdzenia odbioru w dniu wydania mu oryginalnych obligacji.

Wymiana kwitów subskrypcyjnych winna być dokonywana zawsze na koszt klienta.

## Zaprowadzenie talonów w książeczkach czekowych Banku Polskiego.

W książeczkach czekowych, wydanych przez Bank Polski zaprowadzono tę nowość, względnie udogodnienie, że na końcu każdej z nich znajduje się talon, służący do podnoszenia dalszych książeczek czekowych. Talon ten stanowi jednocześnie pokwitowanie odbioru dalszej książeczki i zastępuje właściwy blankiet potwierdzenia odbioru czeków (form. Nr. 80 C.).

Jeżeli posiadacz rachunku żyrowego podnosi jednocześnie kilka książeczek czekowych, wystarczy, ażeby na jednym talonie wymienił ilość i potwierdził ich odbiór. W takim wypadku winien Oddział z wydawanych książeczek usunąć blankiety potwierdzenia z wyjątkiem jednego w ostatniej książeczce, który ma służyć klientowi na podniesienie w przyszłości dalszych książeczek. Usunięte czyste blankiety potwierdzenia należy złączyć z blankietem, na podstawie którego Oddział wydaje książeczki czekowe i razem z nim przechować w dowodach żyrowych z danego dnia. Numery blankietów czekowych wpisuje Oddział na talonie w chwili wydania czeków klientowi.

Potwierdzenia odbioru książeczek czekowych (form. Nr. 80 C.) utrzymują się nadal w mocy i służyć mają tylko przy ich podnoszeniu w chwili otwarcia rachunku żyrowego.

Talony, na zasadzie których podnoszą posiadacze rachunków żyrowych dalsze książeczki czekowe, winny być przez nich należycie podpisywane z zachowaniem przepisów, zawartych w Instrukcji Służbowej Cz. II § 3, strona 14.

Zaprowadzenie talonów przy książeczkach czekowych należy odnotować w Instrukcji Służbowej Cz. II we wskazanym wyżej paragrafie.



## Kasowanie znaczków stemplowych na czekach.

W myśl rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 12 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 107 z dnia 30 grudnia 1921 r. poz. 785 § 10) kasowanie znaczków stemplowych następuje przez przepisanie datą skasowania i nazwiskiem lub firmą wystawcy. Dzień i rok mają być wypisane cyframi arabskimi a miesiąć literami. Przepisania należy dokonać atramentem, lub ołówkiem atramentowym.

Nazwisko, lub firma wystawcy mogą być uwidocznione również zapomocą pieczęci. Część nazwiska ma wychodzić na znaczek sąsiedni, lub na papier, otaczający znaczek.

Niektóre natomiast Oddziały nadsyłają do Centralnej Księgowości opłacone чеки żyrowe ze znaczkami stemplowymi skasowanymi nie według powyższych przepisów, a nawet nieskasowanymi wcale, co wobec podwyższenia z dniem 1 maja 1924 r. opłaty stemplowej od czeków do należytej wysokości (groszy 5) nie może być nadal tolerowaniem, a wszystkie чеки, na których znaczki stemplowe nie są należycie skasowane będą zwracane do Oddziałów.

## Sporządzanie szczegółowego wykazu zastawionych wartości.

Przypomina się Oddziałom, że przy sporządzaniu szczegółowych wykazów zastawionych wartości (form. Nr. 5 C.) w myśl Instrukcji Służbowej Cz. I § 7 str. 23, nominalną wartość papierów procentowych, opiewających na waluty obce, należy obliczać, stosując się do równi złotego, podanej w dolnej uwadze dowodu zastawowego Banku Polskiego: dolarów 100 = z 500, Mp 100 = z 100, R<sup>o</sup> 100 = z 250, Kor. austr. 100 = z 100.

## Zaniechanie umieszczania na banknotach napisów przy ich liczeniu.

Z dotychczasowych spostrzeżeń okazuje się, że na znacznej ilości banknotów złotych zamieszczane są przez liczących różne napisy i liczby, co szpeci wygląd zewnętrzny tych banknotów i powoduje zbyt szybkie wycofywanie ich z obiegu.

W celu zapobieżenia niewłaściwemu obchodzeniu się z banknotami złotowymi winny kierownictwa Oddziałów zwrócić uwagę personelowi, zajętemu ich liczeniem, ażeby na banknotach tych nie umieszczano żadnych napisów, ponieważ do notowania ilości przeliczonych resztek mogą służyć opaski niezdatne do dalszego użytku.

## Wymiana na złote banknotów markowych, nadsyłanych lub przywożonych z zagranicy.

Wymiana na złote banknotów markowych, nadsyłanych lub przywożonych z zagranicy, odbywać się będzie w Oddziale Głównym w Warszawie na zasadach następujących:

- 1) równowartość nadsyłanych marek polskich może być
  - a) zapisana na dobro rachunku nadsyłającej osoby lub firmy, o ile rachunek taki istnieje w Banku Polskim lub w jakimkolwiek innym banku polskim, wskazanym przez klienta;
  - b) przesłana w efektywnych banknotach złotych pod wskazanym adresem;
  - c) przesłana pod wskazanym adresem w czeku na zagraniczną walutę, przyczem czek obliczony zostanie po kursie sprzedaży, zanotowanym w cenie giełdy warszawskiej w dniu dokonania zamiany;
- 2) przy wymianie nie liczy się żadnej prowizji, natomiast w razie wysłania zagranicę efektywnych banknotów złotych lub czeku na walutę zagraniczną Bank Polski liczyć musi własne koszty, związane z przeprowadzeniem korespondencji, oraz porto i asekurację. Ponieważ koszty te wynoszą nie mniej jak jeden złoty od przesyłki, mogą być nadsyłane do wymiany banknoty markowe jedynie na sumy wyższe niż 1,800.000 marek;
- 3) ze względu na istniejące przepisy dewizowe Bank Polski posiadać musi dowód, iż banknoty, które mają być zamienione zgodnie z powyższymi zasadami, zostały istotnie nadesłane, względnie przywiezione z zagranicy. Jako dowód służyć może list, względnie pakiet, opatrzony zagraniczną nadawczą pieczęcią pocztową lub poświadczenie urzędu celnego.



W wypadku, gdyby zagraniczny właściciel banknotów markowych skierował je do jednego z Oddziałów, można zamianę wykonać w myśl powyższych zasad, o ile chodzi o dyspozycję w myśl punktów 1a i b, natomiast w razie dyspozycji, odpowiadającej punktowi 1c (przesyłka w czeku na zagraniczną walutę), należy nadesłaną sumę marek zapisać na rachunku „Sumy przechodnie” względem Wydziału Dewizowego Oddziału Głównego i udzielić mu piśmiennej dyspozycji zgodnie z poleceniem, otrzymanem od zagranicznego właściciela banknotów.

### **Pamiętkowe album opisów uroczystości otwarcia Banku Polskiego w Centrali i w Oddziałach.**

Listem okrężnym Sekretarjatu z dnia 12 maja 1924 r. L. 21/84 polecono Oddziałom nadesłać opisy przebiegu uroczystości otwarcia Banku Polskiego w poszczególnych Oddziałach. Otrzymane obecnie sprawozdania i opisy świadczą o należytem zrozumieniu powagi chwili przez Dyrekcje wszystkich Oddziałów, które dołożyły wszelkich starań, ażeby moment ten uświetnić i uroczystość wypadła jaknajokazalej. W urządzaniu nabożeństw i uroczystych obchodów spotkały się Dyrekcje wszędzie z gotowością i życzliwością duchowieństwa i przedstawicieli władz, oraz ze zrozumieniem u społeczeństwa, które licznym udziałem dało wyraz swemu uczuciu.

Z wszystkich przemówień wygłoszonych w czasie uroczystości, czyto od stopni ołtarza przez duchowieństwo, czyto w gmachach Oddziałów przez reprezentantów władzy i społeczeństwa wieje ten duch wiary w lepsze jutro, poczucie własnej siły i dumy, że naród własnym wysiłkiem bez obcej pomocy dokonał tak wielkiego dzieła, stanowiącego podwalinę ekonomicznego odrodzenia kraju.

Z opisów tych uroczystości w Centrali i w Oddziałach, jakoteż z depeesz gratulacyjnych różnych instytucji i zrzeszeń społecznych tak krajowych jak i zagranicznych sporządzone zostanie album i przechowane w aktach Banku.

### **Niemieckie banki emisyjne.**

Sprawa banków emisyjnych przedstawia się obecnie w Niemczech w ogólnych zarysach jak następuje:

Po bankructwie marki papierowej i związaniem z tem poderwaniu autorytetu Reichsbanku, rolę pieniądza obiegowego w Niemczech spełnia marka rentowa, wypuszczona przez Rentenbank, powołany do życia do czasu powstania nowej instytucji emisyjnej, mającej ostatecznie uzdrowić stosunki walutowe w Niemczech. Bank ten wypuszcza znaki pieniężne, zabezpieczone hipotekami zaciągniętymi na większej własności ziemskiej i przemysłowej.

Jakkolwiek marka rentowa chętnie przyjmowana jest w obrębie Rzeszy Niemieckiej i deprecjacji narażenie nie podlega, istnieje już obecnie w Niemczech pogląd, że rolę jej uważać należy za spełnioną, mimo, że z końcem roku zeszłego uratowała kraj od ostatecznego chaosu gospodarczego, a nawet może i od rewolucji socjalnej. Uwaga społeczeństwa niemieckiego skierowana jest obecnie ku bankowi zainicjowanemu przez dyrektora Rentenbanku Dr. Schachta, t. zw. Golddiskontobankowi, który powstaje przy pomocy kapitałów angielskich i ma na celu sfinansowanie zagranicznych zobowiązań przemysłu niemieckiego. Bank ten zatwierdzony przez parlament wypuszczać będzie banknoty w funtach angielskich i umożliwić ma sferom handlowo-przemysłowym przetrzymanie obecnie niezmiernie ciężkiego przesilenia kredytowego.

W Niemczech będą zatem obecnie istniały niezależnie od lokalnych instytucji emisyjnych (saskiej, wюрtemberskiej, bawarskiej i hamburskiej) trzy banki emisyjne, a mianowicie: Reichsbank, Rentenbank i Golddiskontobank. Przypuszczać należy, że prędzej czy później powstanie w Niemczech jeden wielki centralny bank emisyjny, który wchłonie i zastąpi obecnie istniejące banki emisyjne. Powstanie takiej instytucji, nad którą się już obecnie naradzają eksperci w Paryżu, uzależnione jest jednakże od tylu czynników ekonomicznych, finansowych i politycznych, iż liczyć się należy raczej z tem, że obecny stan rzeczy potrwać może jeszcze czas dłuższy.

Trzy wymienione instytucje emisyjne berlińskie: Reichsbank, Rentenbank i Golddiskontobank wykazują poważne różnice, z którymi zapoznać się warto. Dawny Reichsbank, założony po wojnie francuskiej nie był krępowany w swej działalności emisyjnej pewną określoną cyfrą banknotów, lecz musiał dbać



jedynie o to, aby obieg banknotów odpowiadał statutowo przepisanejmu pokryciu w złocie. Stosunek ten złota do obiegu obowiązywał do wybuchu wojny światowej. Przywilej emisji Rentenbanku określony jest ściśle statutem i nie może przekraczać 3·2 miljarda marek złotych. Golddiskontobank upoważniony jest w myśl statutu do wypuszczania banknotów do trzykrotnej wysokości majątku banku.

Odnosnie do pokrycia banknotów, będących w obiegu, istnieją również wyraźne różnice między trzema instytucjami. Do wojny światowej bilety Reichsbanku były pokryte w stosunku 33% przez zapas złota banku, znajdujący się w jego skarbcach. Obecnie zapas złota Reichsbanku zabezpiecza zaledwie bardzo znikomą ułamek marek będących w obiegu. Pokrycie marki rentowej zabezpieczone jest hipotekami, obliczonymi podług ich wartości w złocie. Przyszłe banknoty Golddiskontobanku natomiast pokryte będą w 50 procentach przez złoto lub dewizy, a w następnych 50 procentach przez weksle lub czeki walutowe, zaopatrzone przynajmniej w dwa pewne żyra.

Najsilniej zaznacza się różnica między temi trzema instytucjami, o ile chodzi o ich zakres działalności. Reichsbank, którego działalność ograniczona była przez statuty, nie dążył do zbyt rozszerzania zakresu swoich operacji z osobami prywatnymi. Rentenbank nie ma wogóle prawa załatwiać interesów bankowych z jednostkami prywatnymi i winien pracować tylko ze Skarbem Rzeszy, z Reichsbankiem i z prywatnymi bankami emisyjnymi. Przeciwnie Golddiskontobank nie ma wogóle prawa udzielać kredytów instytucjom skarbowym i komunalnym, i przeznaczony jest wyłącznie dla zaspakajania potrzeb prywatnych sfer gospodarczych.

Prawnym środkiem płatniczym w Niemczech jest wciąż jeszcze marka papierowa niemiecka, wypuszczona przez Reichsbank; winna ona też być przyjmowaną bez różnicy przez wszystkich. Marka rentowa nie jest natomiast prawnym środkiem płatniczym; obowiązek przyjmowania jej mają tylko kasy państwowe. Wreszcie przyszłe noty funtowe, emitowane przez Golddiskontobank nie są również prawnym środkiem płatniczym. Banknoty te nie są przeznaczone do obiegu wewnątrz kraju i służyć mają tylko dla transakcji zagranicą. W rzeczywistości Golddiskontobank jest zatem tylko instytucją kredytową nie zaś walutową mimo, że posiada przywilej emisji banknotów.

## Ruch służbowy.

### Zwolnienie ze służby.

Laskowski Leon, urzędnik z Oddziału Głównego, Namysłowski Stanisław, urzędnik z Oddziału w Ostrowie, Jakliński Adam, urzędnik z Oddziału w Sosnowcu.

### Przeniesienia.

Zaluski Leon, urzędnik Oddziału w Bielsku do Oddziału w Poznaniu, Kowalski Alfons, urzędnik Oddziału w Lublinie do Oddziału w Bielsku, Pfisterer Adam, urzędnik Oddziału w Tarnopolu do Oddziału w Lesznie.

### Zmarli.

Babiak Edmund, urzędnik Oddziału w Lesznie.

## BANK POLSKI.